

22.09.23
Укр. мова

Клас: 6-А (2 гр.), 6-Б (1гр.)
Вч.: Харенко Ю.А.

Двадцять друге жовтня
Класна робота

Подвоєння на межі морфем.

Подовження

Робота з підручником ст. 40

Якщо на межі двох частин слова опиняються літери на позначення однакових приголосних звуків, відбувається подвоєння.

Загальна закономірність:

бе**з**звучний
спор**т**товари
закон**н**ий
розрі**с**ся

Два приголосні звуки можуть збігатися на межі

- ▶ префікса та кореня: **без**зубий, **від**давати;
- ▶ двох префіксів: **возз**'єднання, **вві**гнутий;
- ▶ кореня та суфікса: **ден**ний, при**кордон**ний;
- ▶ двох суфіксів: письм**ен**ник, імен**н**ий;
- ▶ кореня та постфікса: роз**ріс**ся, **ніс**ся;
- ▶ двох основ: **спорт**товари, **кібер**ракета.

Розрізняй:

-н-	-нн-
якщо прикметник утворений від іменника, в основі якого не було н : скло — скля ний, гречка — греча ний.	якщо прикметник утворений від іменника з основою на н : туман — туман ний, день — ден ний.

Виконання усної вправи 74, ст.40-41

74 **Прокоментуй**, чи правильними є твердження. Свою відповідь **поясни**.

1. У слові **ранній** відбувається подвоєння на межі двох суфіксів.
2. У слові **віддати** відбувається подвоєння на межі двох префіксів.
3. У слові **щоденник** відбувається подвоєння на межі кореня й суфікса.
4. У слові **настінний** відбувається подвоєння на межі двох суфіксів.
5. У слові **беззоряний** відбувається подвоєння на межі двох коренів.
6. У слові **тряся** відбувається подвоєння на межі кореня й постфікса.

Закріплення матеріалу

Вправа 75

75 **Утвори** й **запиши** слова. **Поясни** їхнє написання.

від
ділити
давати
далити
давна

півден
рослин
пристін
цін
н(ий)

без
законня
земельний
захисний
змістовний

Вправа 76

76 **Утвори** слова з поданих словосполучень за зразком. **Запиши**. **Поясни**, де відбувається подвоєння. **З'ясуй** значення виділеного слова.

Зразок Спортивні товари — спор**т**товари.

Юний натураліст; міський комітет; військовий *комісаріат*; завідувач відділу; страйковий комітет; медичний департамент.

Подовження

Загальна закономірність:

¹ Літери на позначення приголосних та голосних звуків.

Увага!

Подовжуємо лише літери на позначення звуків **д, т, з, с, ц, л, н, ж, ч, ш**, які стоять між двома голосними і є м'якими або напівпом'якшеними.

Подовження відбувається:

- 1) в орудному відмінку (ким? чим?) іменників **жіночого** роду: *річ* — *річчю*, *вісь* — *віссю*, *подорож* — *подорожжю*;

- 2) в іменниках чоловічого, жіночого й середнього родів на **-я**: волосся, Ілля, відкриття, але зайчєня, поросєя, кошєня, кутя, попадає тощо;
- 3) у прислівниках: зранєня, спросонєня, навманєня, попідтиннє, попідвіконнє;
- 4) у деяких інших випадках: у дієсловах ллю, ллєш, ллємо та спільнокоренєвих словах наллю, розіллю, а також у словах бовван, бовваніти, овва, ссавець.

Вставте пропущені букви там, де потрібно.

Занят..я, жит..я, безсмерт..я, лист..я, узліс..я,
радіст..ю, навман..я, спросон..я, мит..ю, сіл..ю.

Від поданих дієслів утворіть іменники.

Прагнути, хотіти, думати, бігати, стрибати,
питати, лазити, уміти, летіти, пошити,
накрити.

Вправа 82 ст.44

82 **Запиши** слова з подовженням або без.

Відкри(т/тт)ів, ми(т/тт)ю, на(л/лл)еш, І(л/лл)я, ку(т/тт)я,
ста(т/тт)ей, розкри(т/тт)я, пі(ч/чч)ю, подоро(ж/жж)ю, спро-
со(н/нн)я, коше(н/нн)я, ві(с/сс)ю, су(д/дд)ею, моло(д/дд)ю,
розкі(ш/шш)ю, ті(н/нн)ю, молодіс(т/тт)ю, навма(н/нн)я, во-
ло(с/сс)я, ні(ч/чч)ю, обли(ч/чч).

Домашнє завдання

**Вивчити
правила
ст. 40-44
Вправи 77, 81
(письмово)**

